

Відділ освіти, культури, молоді та спорту Овідіопольської селищної ради

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ №
під час використання приставних драбини**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директору Овідіопольського
ліцею імені Т.Шевченка
Овідіопольської селищної ради
Одеського району Одеської області

_____ № _____
(дата)

**ІНСТРУКЦІЯ
з ОХОРОНИ ПРАЦІ №
під час використання приставних драбин**

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з охорони праці під час використання приставних драбин (далі — Інструкція) є інструкцією за видом робіт, що встановлює вимоги до працівників Овідіопольського ліцею імені Т.Шевченка Овідіопольської селищної ради Одеського району Одеської області, які залучаються до виконання робіт з використанням приставних драбин без використання засобів індивідуального захисту при роботі на висоті (запобіжного поясу).

1.2. Інструкцію розроблено відповідно до Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 № 9; Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15; Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом Міносвіти України від 18.04.2006 № 304, та з урахуванням вимог Правил безпечної роботи з інструментом та пристроями, затверджених наказом Мінпраці України від 05.06.2001 № 252; ДСТУ Б В.2.8-39:2011 «Засоби підмоцнування. Загальні технічні умови»; ДСТУ Б В.2.8-47:2011 «Риштування стоякові приставні для будівельно-монтажних робіт. Технічні умови»; ГОСТ 27372-87 «Люльки для строительно-монтажных работ. Технические условия»; ДСТУ Б В.2.8-45:2011 «Підмости пересувні збірно-розбірні. Технічні умови»; ДСТУ Б В.2.8-44:2011 «Майданчики та драбини для будівельно-монтажних робіт. Загальні технічні умови»; ДСТУ 3906-99 «Техніка пожежна. Драбини пожежні ручні. Загальні технічні умови»; РСТ УССР 1735-87 «Лестницы деревянные и металлические. Общие технические условия».

1.3. Драбина — це конструкція, призначена для переміщення людей на тимчасові робочі місця, що розташовані на висоті, під час виконання певних робіт.

Драбини використовують для проходів між окремими ярусами будівель та споруд під час монтажних, земляних, вантажно-розвантажувальних та інших видів робіт, при виконанні яких існують перепади висоти.

Під час будівельних робіт приставні драбини використовують для переміщення у виїмки (траншеї, котловани тощо), на будівельне риштування та опалубку, під час стропальних робіт тощо.

1.4. За способом улаштування драбини поділяють на стаціонарні та переносні; за матеріалом виготовлення — на дерев'яні, металеві, мотузкові; за конструктивним виконанням — на приставні одноколінні, приставні багатокілінні (розсувні, розбірні), навісні, стрем'янки.

1.5. Працівники зобов'язані пройти інструктаж з охорони праці за професією та кожним виконуваним видом робіт підвищеної небезпеки (роботи на висоті), а перед використанням приставних драбин — за цією Інструкцією.

Використання запобіжного поясу потребує попереднього спеціального навчання, перевірки знань та інструктажу з правил використання цих засобів під час роботи на висоті.

1.6. До основних робіт, які дають змогу виконувати з приставних драбин, належать огляд, вимірювання, очищення, приєднання проводів (без їх натягування), навішування інформаційних показників та знаків. Під час проведення цих робіт для виконання ролі страхувальника може бути залучено ще одну особу.

1.7. Драбини можуть використовуватися під час ліквідації аварій, пожеж та в інших випадках, коли виникає небезпека для життя людини та відбувається руйнування споруд (обладнання).

1.8. На драбинах не дозволяється виконувати роботи, що потребують від виконавця робіт упору в конструктивні елементи будівлі або споруди, а саме: роботи з використанням ручного електроінструмента та зварювального обладнання, протягування проводів, підтримування вантажів тощо. Для виконання цих видів робіт слід використовувати засоби підмоцнування (поміст, риштування, навісні площадки) або стрем'янки, що мають робочі площадки з перильним огородженням.

1.9. Основні вимоги до приставних драбин:

1.9.1. Залежно від виду опорної поверхні нижні кінці драбини повинні мати упори у вигляді металевих шипів (робоча поверхня — земля) або гумових наконечників (тверда робоча поверхня), а верхні кінці — крюки-захвати, що зачіплюються за міцні конструкції.

1.9.2. Щаблі дерев'яної драбини врізають у тятиви, які не рідше ніж кожні 2 м закріплюють металевими стяжними болтами (діаметром не менше ніж 8 мм); драбину довжиною понад 3 м забезпечують двома і більше стяжними болтами, один з яких улаштовують над нижнім, а другий — під верхнім щаблем; не допускається використовувати драбину з щаблями, прибитими гвіздками, без урізання щаблів у тятиви.

1.9.3. Тріщини в тятивах та щаблях дерев'яної драбини допускаються лише поздовжні, завдовжки не більше 100 мм та глибиною не більше 5 мм, при цьому місце та напрямок тріщин не має послаблювати міцність тятів та щаблів.

1.9.4. Не допускається замазувати тріщини або надломи шпаклюванням, обклеювати їх або ремонтувати в інший спосіб; мотузкова драбина не повинна мати поперечних тріщин щаблів, розривів тятів та послаблення вузлів кріплення.

1.9.5. Ширина драбини має бути не менше 0,6 м, відстань між сходинками — 0,3-0,34 м, відстань від першої сходинки до рівня підлоги — не більше 0,4 м; розмір перерізу сходинок — не менше 40×20 мм.

1.9.6. Металеві деталі драбини повинні бути без тріщин, зачіпок та гострих країв.

1.9.7. Деталі драбини, що виготовлені з алюмінієвих сплавів, не підлягають фарбуванню.

1.10. Основні вимоги до стрем'янок:

1.10.1. Розсувну стрем'янку має бути обладнано пристроєм (гаком, ланцюгом), що унеможливорює її самовільне розсування; стрем'янку з колесами має бути обладнано пристроєм, що унеможливорює її рух.

1.10.2. Ухил стрем'янки не має перевищувати 70° до горизонтальної площини.

1.10.3. Робочий настил площадки повинен мати суцільну рівну поверхню, що унеможливорює ковзання (наприклад, для металевих площадок — рифлена поверхня); площадка має бути забезпечена перильним огородженням, що складається із стояків, поручнів (перил) висотою не менше 1,1 м, одного проміжного (середнього) горизонтального елемента або сітки, бортового огородження шириною не менше 0,15

м, при цьому відстань між стояками поручнів перильного огороження не має перевищувати 2 м.

1.11. Несучі елементи перильного огороження площадки стрем'янок мають витримувати навантаження 400 Н (40 кг), прикладене до поручня перильного огороження у напрямку, перпендикулярному його осі, поперемінно у горизонтальній та вертикальній площині, при цьому максимальна величина прогину поручня не має перевищувати 0,05 м.

1.12. Контролює технічний стан драбин, веде облік та реєстрацію результатів їх перевірки (випробування) особа, призначена наказом керівника закладу. Випробування драбин здійснюють з періодичністю, визначеною у закладі.

Випробовують:

- дерев'яні драбини — раз на 6 місяців;
- металеві драбини та стрем'янки — раз на рік.

1.13. На драбині, що експлуатується, має бути позначено інвентарний номер, належність підрозділу та дату проведення чергового випробування. На дерев'яних і металевих драбинах написи наносять на тятивах.

1.14. У разі влаштування драбини під кутом не більше 60° до горизонтальної площини дозволяється не закріплювати її верхню частину. У разі влаштування драбини у місцях загального користування (проходах) під кутом понад 60° до горизонтальної площини її забезпечують перильним огороженням висотою по вертикалі не менше 0,9 м.

1.15. Роботи поблизу не знеструмлених проводів мають проводитися лише за нарядом-допуском з визначенням безпечних умов праці, з дозволу особи, відповідальної за експлуатацію електромережі, та під її керівництвом. При роботі поблизу не знеструмлених проводів необхідно застосовувати драбини, виготовлені з сухої деревини або інших ізоляційних матеріалів.

1.16. Не можна використовувати драбини на відкритому повітрі при швидкості вітру 15 м/с, під час ожеледиці, сильного снігопаду, туману, дощу, грози.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Скласти у робочу сумку (жилет) необхідні для проведення робіт засоби праці.

2.2. Оглянути та перевірити справність драбини, яка буде використовуватись. Якщо сталеві наконечники або гумові башмаки стерлися, наконечники слід загострити, а башмаки замінити.

2.3. У разі отримання наряду-допуску перевірити, чи виконано вказані у ньому заходи безпеки.

2.4. Забезпечити стійке положення драбини, переконатися, що вона не може випадково зсунутися з місця встановлення. Драбини на колесах перед їх використанням мають бути надійно застопорені.

2.5. Оглянути робочу зону та у разі необхідності розчистити від сторонніх матеріалів місце для улаштування драбини.

2.6. Про всі виявлені несправності інформувати безпосереднього керівника робіт і не починати роботу, поки їх не буде усунуто.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Під час перенесення драбин вжити заходів щодо запобігання травмуванню людей. Драбини вагою понад 30 кг слід переносити удвох. Переносити драбину необхідно верхньою частиною вперед. Переміщення важких драбин (вагою понад 50 кг) має бути механізовано.

3.2. Забезпечити стійкість (упор) драбини. Надійно закріпити верх драбини до елементів несучих конструкцій так, щоб унеможливити зміщення драбини або, як виняток, залучити іншого працівника для підтримування драбини у стійкому положенні.

3.3. Опори переносних драбин необхідно встановлювати на стійкій, твердій і нерухомій основі достатніх розмірів так, щоб сходинки були горизонтальними. Підвісні драбини (крім канатних драбин) встановлюють так, щоб вони не могли зсунутися або розгойдатися.

3.4. Драбину, призначену для підймання на робоче місце, слід встановлювати так, щоб її верхня частина виступала над поверхнею робочого місця на достатню відстань, якщо немає інших пристроїв для надійного закріплення драбини. Під час користування драбинами, що складаються з кількох частин, або розсувними драбинами необхідно, щоб їх складові частини були нерухомо з'єднані між собою.

3.5. Якщо неможливо забезпечити нормативний кут улаштування драбини, необхідно використати драбину належної довжини (зазвичай, довжиною не більше 5 м).

3.6. Переміщаються драбиною обличчям до драбини, одночасно спираючись на неї у трьох точках (одна рука і дві ноги або дві руки і одна нога). На драбині може перебувати лише одна особа.

3.7. Не рекомендується носити робочий інструмент та деталі у кишенях штанів або куртки (через можливість їх випадіння під час пересування драбиною).

3.8. На стрем'янці з площадкою, безпосередньо у зоні виконання робіт, можуть одночасно перебувати не більше двох осіб.

3.9. Під час використання драбини забороняється:

- вирівнювати положення драбини під час перебування на ній;
- створювати додаткові опорні споруди з підручних матеріалів (ящиків, бочок тощо) у разі недостатньої довжини драбини;
- виконувати з драбини роботи, що потребують упору в конструкції будівлі або споруди;
- притуляти драбину до скла, віконних рам та інших ненадійних конструктивних елементів будівлі або споруди;
- переміщувати по драбині важкі та громіздкі речі, ноші, незакриті щільною кришкою посудини з рідкими матеріалами;
- залишати на драбині робочий інструмент або складати на ній матеріали;
- здійснювати одночасний підйом та спуск двох і більше робітників;
- встановлювати драбину або працювати біля робочих частин механізмів, що обертаються або рухаються;
- користуватися металевими драбинами під час проведення робіт поблизу струмопровідних частин (обслуговування та ремонт діючих електроустановок, наприклад, електрощитових, заміна ламп електроосвітлення тощо);
- встановлювати драбини на покрівлях, сходових маршах та інших похилих поверхнях;
- стрибати з драбини.

3.10. Не можна виконувати роботи з приставної драбини, стоячи на шаблі, що розташований на висоті менше 1 м від верхнього кінця драбини, та стоячи на двох верхніх шаблях стрем'янки без перил або упорів.

3.11. Під час виконання робіт з драбини у місцях пересування людей для запобігання падінню драбини від випадкових поштовхів (незалежно від того, є на кінцях драбини наконечники, чи немає) огородити робочу зону або залучити іншого робітника як чергового. Встановлювати драбини біля дверей необхідно так, щоб раптове відчинення дверей не призвело до падіння драбини.

3.12. Робота з драбини має виконуватися тільки у присутності ще одного працівника, який страхує виконання таких робіт.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

- 4.1. Очистити робочий настил стрем'янки від робочих інструментів, матеріалів, сміття тощо.
- 4.2. Віднести драбину у відведене для зберігання місце.
- 4.3. Інформувати керівника робіт про всі виявлені під час використання драбини несправності.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Якщо виникла аварійна ситуація, негайно припинити роботу. У разі виявлення несправності драбини припинити роботу, замінити драбину на справну або використовувати драбину лише після її ремонту.

5.2. Під час використання драбини можуть виникнути такі види аварійних ситуацій: пошкодження щаблів драбини, несправність пристрою, що запобігає зсуванню драбини, розсуванню стрем'янки.

5.3. Якщо під час виконання робіт стався нещасний випадок, робітник зобов'язаний зберегти обстановку в робочій зоні у такому стані, в якому вона була на момент події (якщо це не загрожує життю і здоров'ю інших працівників і не призведе до більш тяжких наслідків), вжити заходів щодо недопущення подібних випадків у ситуації, що склалась, а також інформувати про подію безпосереднього керівника робіт (керівника закладу) та керуватися його вказівками.

5.4. У разі нещасного випадку, пожежі та інших надзвичайних ситуацій діяти відповідно до вимог інструкції з охорони праці за основною професією або видом робіт.

Інструкцію отримав

(підпис)

УЗГОДЖЕНО

Голова профкому

Попова Ю. П.

(підпис)

(дата)